

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

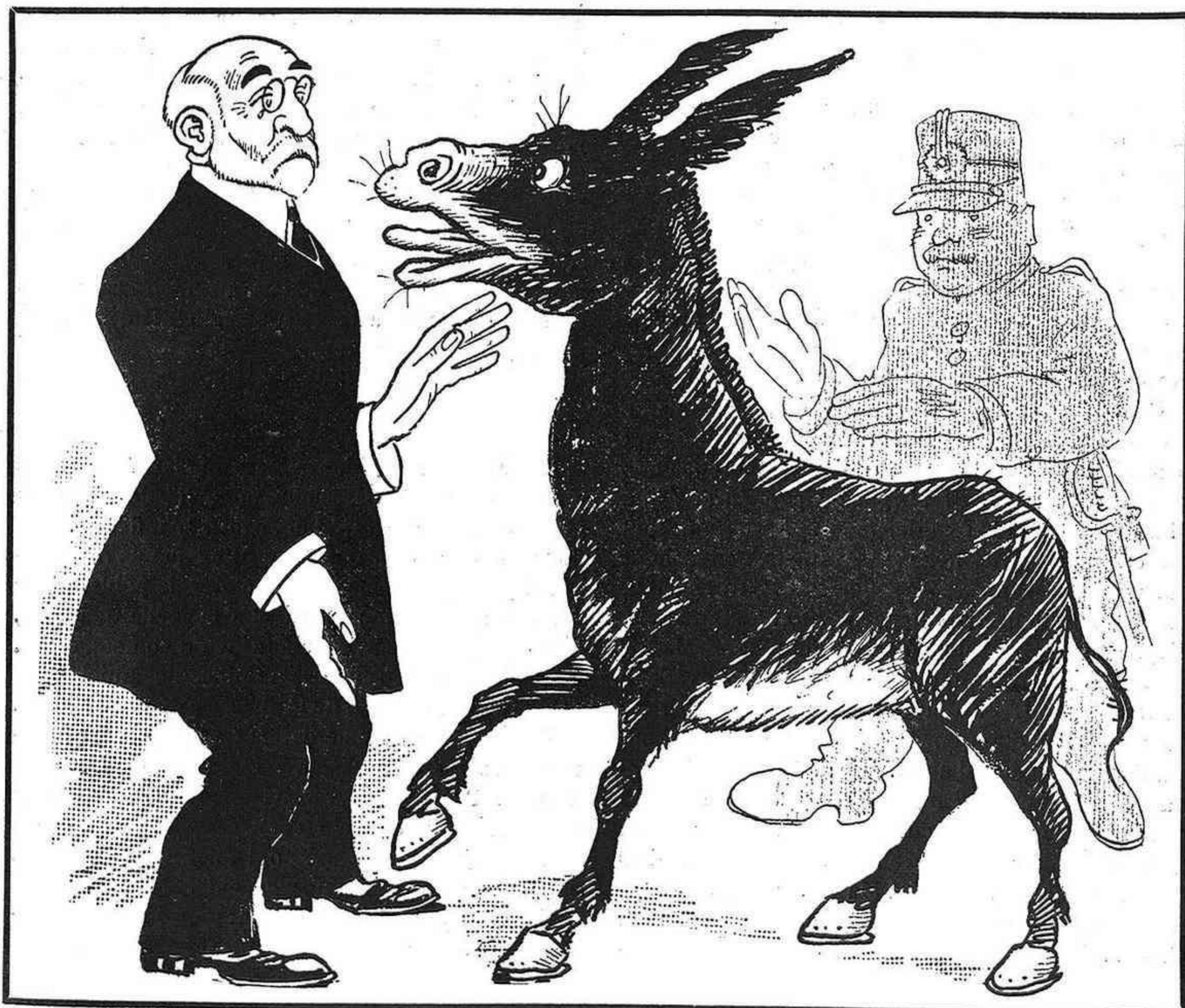
ADMINISTRACIO Y REDACCIO

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger, 5.

PARLANT AB EL GOVERNADOR

—Bé, ¿en què quedem?... ¿Puch jugar ó nó?

El diputat y 'l regidor

EN las candidaturas pera regidors, qu' están acabantse d'enllestir pressosament en els tallers polítics de Barcelona, hi figuran uns quants diputats á Corts actuals y uns altres quants aspirants á la diputació parlamentaria. El cas es forsa curiós y bé mereix alguns comentaris.

Al primer cop d'ull, els ingenuos ciutadans trobarán que aquests senyors que passen de diputats á regidors de Barcelona han anat á menos políticament. Una acta de regidor no val de bon tròs tant com una acta de diputat á Corts, y cambiar aquesta per aquella ve á esser com passar de coronel á capitá. Todas las apariencias indican, en efecte, que 'l cambi de càrrech públich en las condiciones esmentadas representa un veritable *descens*.

Però es allò de que las apariencias enganyan. Nosaltres hem estudiat detingudament aquest cas, n' hem fet un examen tant fondo com ens ha sigut possible, y hem tret el convenciment de que no fan cap mal negoci els senyors que entran en el guardarrobas polítich pera treures l'investidura parlamentaria y posarse l'investidura edilicia. Anem á explicar als lectors las nostras rahóns...

*
* *

Ser diputat, amichs, es una cosa molesta y incòmoda. Es veritat que vesteix, que dóna importancia, que permet veure d'aprop als ministres, als grossos funcionaris y als alts personatges de la política y que fa possible que la muller escrigui la llista de la bugadera sobre paper ab aquell membret que diu: *El diputado por...* Mes todas las satisfaccions de vanitat y amor propi que 'l càrrech de diputat reporta se veuhen enfosquidas y amargadas per un sens fí d'inconvenients, de treballs y de disgustos.

Pera la gran majoría dels diputats, gent senzilla y casolana, es una greu dificultat l'haversen d'anar cap á Madrid y l'haver de passar temporadas á la capital d'Espanya. El diputat quan se 'n va cap á Madrid deix aquí la familia, la senyora y 'ls fills, si en té; deix els seus negocis habituals, abandonant els malalts si es metge y 'ls plets si es advocat; deix las sevas costums quotidianas y las sevas amistats. Y, en aquestas condicions, el diputat á Madrid s'anyora. S'anyora molt, y, además, á l'hivern té molt de fret. L'Eugeni Ors (el *de* ell se l'afegeix, tal com el noy d'un burgés enriquit) n'está en contra de que la gent s'anyori, y públicament ha alabat en aquest punt á n'en Cambó, que diu que no s'anyora may ni enloch. Però d'homes com en Cambó no 'n corran gayres, y la casi totalitat dels diputats catalans, posats á Madrid, s'anyoran vulgarment, de la mateixa manera que un quinto de Galicia. Un dels que més sentía la punyida de l'anyo-

ransa era en Suñol, y potser va esser aquesta una de las causas d'haver renunciat l'acta de diputat.

Fins á tal punt arriba aixó d'anyorarse, que en Suñol, quan aná á Madrid pera intervenir ab un magistral discurs en la discussió de la totalitat del projecte de reforma local, se feu acompanyar per la seva senyora y per la seva filla. Al cap d'uns quants dies d'esser á la capital d'Espanya, en Suñol comparegué una tarde al saló de conferencias del Congrés caragolat dintre de l'abric, tremolant de fret y ab posat de gran desolació. Alguns amichs l'interrogaren.

—Que está malalt?

—Que li passa alguna cosa?

—Res, res,—respongué ab feble veu.—Es que m'anyoro...

—Y aral—li replicaren.—Però si té la senyora aquí, y la noya aquí...

—Oh, bél Ens passa que 'ns anyorem ahora tots tres.

Al cap d'un parell de días, en Suñol y la seva distingida familia marxaren cap á Barcelona en l'expres.

Y si no més fos aixó del anyorament! Passa, además, que á Madrid els més virtuosos diputats catalans se perverteixen y que s'avesan á malas costums. Així, per exemple, en Carner, que ha sigut matiner tota sa vida, á Madrid se li enganxan els llensols al llit. Y pera ferlo llevar, els seus companys de diputació y de dispesa hagueren d'idear un enginyós procediment. Quan se feya tart y 'l diputat pel Vendrell no 's llevava, l'Hurtado, en Salvatella, en Moles y en Marial se situavan al voltant del llit hont en Carner patriarcalment dormía, y, tot d'una, rompían á cantar *Els Segadors*.

Y després de viatges, feynas y molestias, el diputat se troba sovint ab que 'ls electors están enfadats y ab que 'l poble sobirá l'acusa de mancaments. Aquells que n'han rebut favors no 'ls hi agraeixen, y 'ls que 's creuhen desayrats el bescantan ab crudeltat. Aquí está el cas del amich Hurtado, que pot servir de mirall.

*
* *

En cambi, ser regidor es cosa molt diferenta. No s'ha de sortir de Barcelona, no s'ha de deixar la familia, ni el despatx, ni el negoci. L'influencia y 'l poder del regidor son més positius que 'ls del diputat. Aquest, per nomenar un carter de poble, ha de suhar com un negre; aquell, si s'espavila una mica, té sempre a la má una dotzena de nomenaments. El regidor pot servir á la familia, als amichs y al partit, ben al contrari de lo que succeheix al diputat.

Val á dir que la maledicencia pública y periodística s'exerceix més sobre 'l regidor que sobre 'l diputat. Per tradició, el càrrech edilici porta mala anomenada. Però en els temps actuals, el Consistori s'ha sanejat bastant. El poble, per altra banda, ja sab distingir entre regidor y regidor.

Encara hi ha una altra cosa: y es que 'ls qui tinguin condicions y ganas de fer feyna poden ferne

TRISTOS AMORS

—Sabeu... la Plassa de la Cucurulla?...

—Sí, dòna,... no parlis més. Pero esperarém que 's fassi fosch, que no 'ns convé fer babarotas, ara, davant de la gent.

UN BON CONSELL Ó LA JUGADA DEL DIA 12

EL MIRÓN;— ¡Vols créurem á mi? No 'n tiris cap, ara, d' aquests dos xumfos. Guárdatels per un' altra jugada més grossa.

més, molta més, á l' Ajuntament de Barcelona que al Parlament de Madrid. Moltes personas y personalitats que may serían més que uns diputats mediocres sense lluhiment y sense gloria, poden esser uns excelents y benemérits regidors, capassos de fer prou mérits pera esser nomenats, ab el temps, fills adoptius ó predilectes de la Ciutat.

Consti, donchs, que 'ls diputats que surtin regidors no han anat, políticament, á menos. Ben garbellat, encara hi sortirán guanyant.

WIFRET

LA VIUDA EX-ALEGRE

Madame Steinheil encare «dóna joch.»

¿Hauria aixó succehit si 'l Jurat, deixantse arrastar per aquella part de l' opinió que l' empenyia á un veredicté condemnatori, hagués entregat á M. Deibler el cap esbojarrat de la bella pecadora?

Nosaltres ja varem apuntarho. Fins prescindint de si l' absolució de la heroína del carreró Ronsin es justa ó injusta, el Jurat, al absoldrela, deixa en peu un arbre frondós qu' encare pot donar abundant

cullita d' *affaires*. Y aixó sol, justifica plenament el séu fallo.

La nostra suposició está ja realisantse.

Un' altra dòna que no hagués sigut ella, al sortir lliure d' aquella sala del Palau de Justicia en la qual tantas vegadas la borrosa silueta de la guillotina degué apareixe davant dels seus ulls, s' hauria amagat, s' hauria fós, hauria procurat ferse olvidar y passar desapercebuda. ¡Es tan fácil passarhi, si un de veras s' ho proposa!

La viuda Steinheil no ha sapigut ocultarse ni ha volgut callar.

Apenas se veu al carrer, calmada la crisis d' alegría que l' absolució li produheix, puja á la tribuna de las indiscrecions—ella que tant s' ha lamentat de las indiscrecions dels altres—y comensa á parlar pera que tothom la senti.

—Vareig mantenirme reservada durant la vista del procés—diu—perque estava segura de que no podia succehirme res de mal. Per aixó callava. ¿A qué anar á enredar en l' assumpto més gent de la que ja hi havia dansat?... Pero, si 'l veredicté hagués sigut desfavorable pera mí...

—¿Qué?... ¿Qué hauriau fet?

—Hauria cantat de pla, y tals cosas y tals noms haurían sortit de la meva boca, que al Tribunal no li hauria quedat altre remey que ordenar la revisió del procés...

¿Quina necessitat ne tenia aquesta bona senyora d'explicar ara tot aixó? Cap. Pero madame Steinheil que sab que, callant, la gent la olvidará desseguida, parla precisament perque aixó no succeheixi. No ho vol ella que la gent la olvidi. ¿Qué n'hauria tret, donchs, d'haver arribat, encare que per vías una mica escabrosas, á la celebritat, aquesta celebritat que ha sigut l'afany de tota la seva vida?

De la entrevista ab la seva filleta Marta, l'única entrevista que desde qu'está lliure hi ha tingut, no sembla ja recordarse'n gayre. Y á fé que n'hi havia pera guardarla ben grabada en la memoria.

La mare, posada al davant de la filla, va representar una escena dramática de tons molt pujats. ¿Fingida?... ¿Sincera?... ¿Aneu á saberho!... Lo cert es que la pobra Marta, que efectivament no té gran cosa que agrahir á la seva mamá, més severa que 'l Jurat de París, va dirli que ja podia retirarse y que 'l millor obsequi que podia ferli era que no anés á véurela may més.

¿Quina ha sigut l'actitut de la famosa viuda, després d'aquesta tremenda escena que 'ls diaris francesos han referit ab tots els seus pèls y senyals? ¿Ha callat, definitivament?... ¿Ha procurat ocultarse, barrant fins las senyals del seu pas per la terra?...

¡Oh cál... La galería, la desequilibrada galería, espera d'ella novas declaracions sorollosas, y ella vol donar gust á la galería.

Un, dos, tres, vint periodistas han anat á visitarla.

—Necessitém las memorias de vosté.

—¡Ah!... Ja serán bonas.

—Així mateix ho creyém. Per aixó volém publicarlas.—

S'ha tocat la part económica.

—¿Quánt me donarán?

—Quinze mil franchs, vint mil; no hem d'anar á renyir per una miseria.

Y així tenim que 'l *Matin* va á donar las revelacions de madame Steinheil, y que un periódich de Londres posseheix ja 'l primer capítol de las sevas memorias y que un diari italiá té també d'ella declaracions sensacionals y absolutament inéditas. ¡Y viva la Pepal!

¿Gosaré a dir, per aixó, que la hermosa viuda es un cas excepcional, una raresa de la fauna civilizada?

No. Madame Steinheil no es més que un digne representant d'aquesta societat moderna, d'aquest *monde* de la mànega ampla que acceptant aquell consell de 'n Bartrina,

«Sé honrado de tal manera que no vayas á presidio»,

encare que, á presiri, hagi estat á punt d'anarhi, encare que sábiga que hi hauria de ser, en tant que —potser ab fonda sorpresa seva— veu que no hi es, segueix practicant la *honradés* que irónicament recomenava el poeta, y 's passeja ab el front alt y 's mira als demés, pensant tal volta:

—¿Serán gayre millors que jo, aquestos?

A. MARCH

MUNICIPALESCA

Una oportuna interpelació del senyor Rahola, doná peu, en l'última sessió del Ajuntament, á un interessantíssim debat apropósit de la gestió de l'actual Comissió de Consums.

Com no podia menos de succehir tractantse de tant *untosa* materia, la discussió iniciada pel regidor

«A LO TUYO, TÚ»

—Apa, electors, recórdinse del senyor Nebot. ¡Ningú 'ls ho farà com el senyor Nebot!... ¡No deixin desamparat al senyor Nebot!

EN VIGILIAS D' ELECCIONS

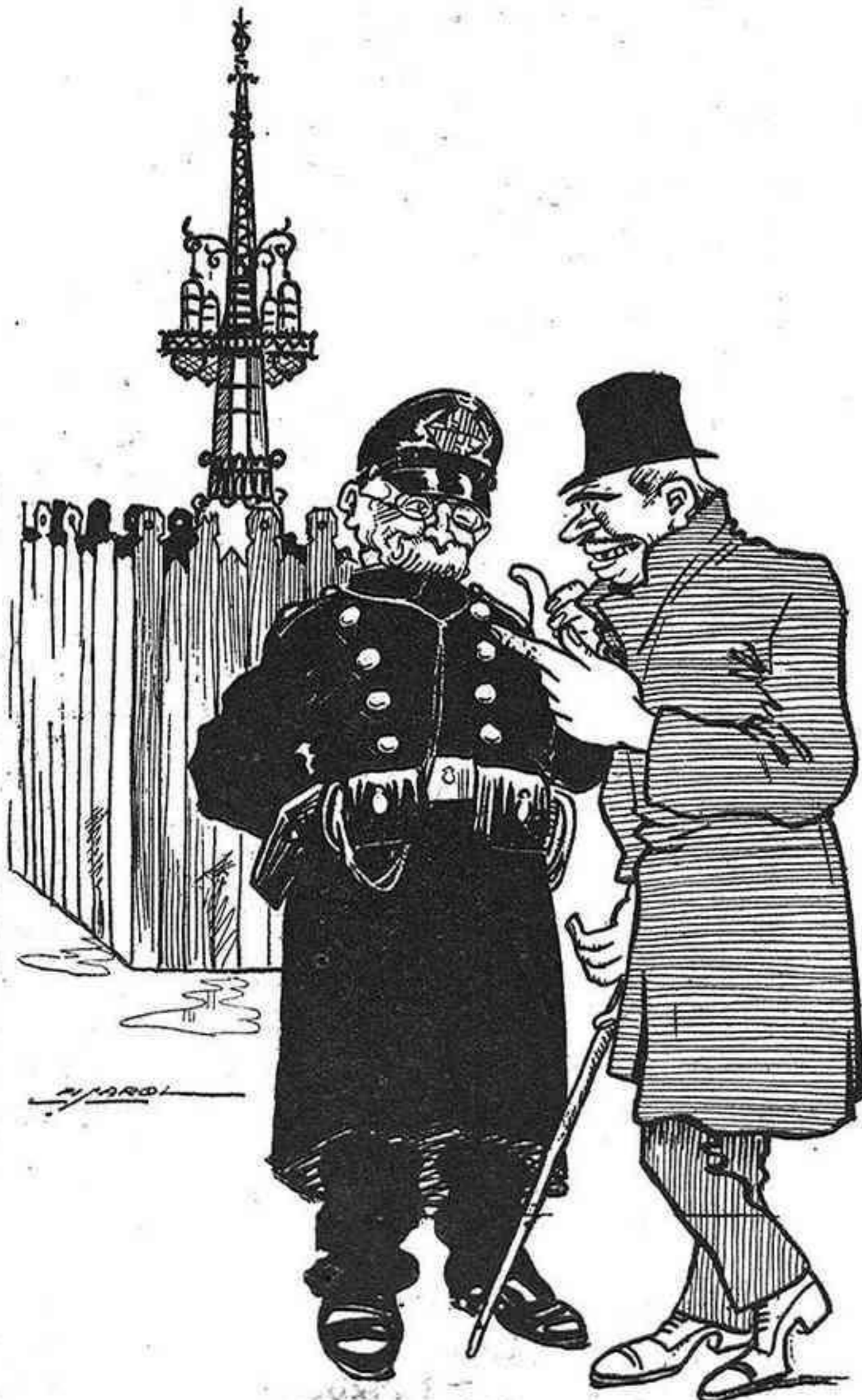

BARCELONA: —Temo no trobar candidats...

EL PÚBLICH (á coro): —!Sí, sí que 'n trobarás!... !Tots nosaltres volém serne.

BARCELONA: —Candidats, capassos d' administrar rectament els meus interessos.

LAS FAROLAS DE 'N FALQUÉS

—Guardia ¿que sab perque las tornan á tapar?
—En vista del éxito.

regionalista prengué certa volada, y de paraula en paraula s' arribá á remouner el baix-fondo del Ajuntament, posant altra vegada en descobert lo que puga haverhi de cert en lo del suposat frau realiat per una fábrica d' alcohols domiciliada en la barriada de Sant Martí. El frau, com á bon segur recordarán els llegidors de LA ESQUELLA, fou descobert pel propi President de la Comissió, segons diguerem en una *municipalesca* publicada fa unas senmanas, y á la qual dóna avuy la Crónica del Municipio tot el carácter de palpitant actualitat.

Ara afegim que las paraulas per uns y altres pronunciadas apropósit d' aquest assumpto y en plé Consistori, lluny de dissipar las nebulosas qu' envoltan aquest interessant *affaire* municipal, en comptes de portar la pau á l' esperit dels molts barcelonins que anhelan véurehi clar en els assumptos de Ca la Ciutat, avivan la curiositat de quants desitjém una administració honrada y que correspongui á l' esfors del cos electoral, á la vegada que donan motiu als maledicents pera fer tota mena de cábalas y escandalosos comentarios.

Nosaltres,—sols siga pera no desmentirnos,—ens alegrém infinitament de que s' hagi desenterrat un assumpto, que, al revés de lo que algú potser esperava, está molt lluny de considerarse com definitivament resolt. Prova que no está acabat, el fet de que ab una franquesa y valentía molt d' alabar, dongués el senyor Payá el nom d' una coneguda personalitat barcelonina, al explicar que per part d' algú s' havia pretengut donarli entenent de que desistís de portar l' assumpto endavant. Faltats d' amichs á *la casa*, y tenint en compte, tant la seva afició pera aquesta mena d' assumptos com la seva may prou alabada independència, hauríam volgut que fos *El Diluvio* el qui, després d' arribar á la entranya del fet, s' hagués encarregat d' ilustrarnos respecte del particular. El batallador confrare no ha tingut á bé el ferho, —¿per qué, grans Deus?— y per aixó es més encara d' estimar la escomesa del quefe de la minoría radical, al recabar del Consistori la suspensió immediata del empleyat ó empleyats, que, segons confessió del propi president de la comissió, lluny de facilitar la tasca dels superiors, procuran, sempre que poden, convertirse en tants altres destorbs, si la feyna que han de portar á cap está relacionada ab algún profitós y lloable propósit.

De desitjar es que, precindint per una vegada de tota mira de partit, uneixin els regidors d' un y altre bandol el seu esfors, perseverant en la seva actitud enérgica y decidida. Que pera la realisació del seu comès en aquest punt concret de la qüestió de Consúms no haurán d' afrontar compromisos ni els mancarán mals de cap, ens ho demostra el fet de que, segons novas que fins á nosaltres arriban, acostumat algún dels peixos que ara 's tracta de pescar á nadar entre varias ayguas, á la vegada que mestre en l' art de sangrarse en salut, hagi sapigut ultimament guanyarse l' influencia d' una alta personalitat pertanyent al partit radical, ab aquella mateixa facilitat que en nombrosas ocasions y cassos consemblants ha sapi-

gut trobar l'apoyo de personas que han figurat en l'extrém contrari; habilitat aquesta que li ha fet célebre la seva *má esquerra*, y á la que deu en primer lloch els més sorollosos éxits de la seva *apropiada* carrera.

PUNXA

MANIFEST

Als meus estimats amichs y electors en general, vuy ferlos, desde aquest lloch, declaracions importants.

Han passat cosas tan greus en aquest últim mitj any, que han somogut l'esperit de tots els bons ciutadans.

El que ahir volfa *cols*, ara surt ab que vol *naps*; qui deya *naps*, ara diu *cols* y *rabes* y *espinachs*.

Per xó, parlant ab el cor la meytat á cada má, dech donar compte als amichs del meu cambi radical.

Tip de burlarme de tot, cansat de fer de jutglar, vaig á pendre'm, desde avuy, las cosas ab serietat.

Res de bromas infantils ni de retruchs xavacans! Lluny de mí, fácils versets y xistos insubstancials!

Res de teatros ni de jochs; res d'aná al «Petit Pelay», ni á Horta á escoltar saynets traduhits al castellá!

Desde avuy, doneume sòls transcendencias á tot drap; problemas, al dematí, ab la llet del esmorzar; ab la escudella, qüestions religiosas y socials; y al vespre, ab el peix fregit, polinomis algebraichs.

Un cambi tan absolut á qué obeheix? Ah!... companys! M' he tornat home seriós; m' apunta algún cabell blanch, y vuy treballá en profit de nostra aymada ciutat.

Per xó, res més que per xó, aspiro á ser concejal, tranquilament, ben segur que 'ls amichs m' aplaudirán...

No riguéu, no! Quan convé per salvar la Llibertat, y el Progrés, y el Pervenir, y l' Ordre, y la Pau Social, y la Cultura y els *Pops* ab seba, y els cinch de Valls... ¿no hi donarém tots, ab gust, l'empenta del nostre bràs?

Dèm-li el día dotze, amichs! Feume sortir concejal per la dreta, per la esquerra, pel darrera ó pel davant...

La qüestió es sacrificar-se; y jo estich ben disposat á pujá ab la creu al coll al Calvari, y, en sent dalt... crucificarhi als que 'm votin, per tontos y per babaus!

PEP LLAUNÉ

GLOSARI

La sala del Liceu ha sofert una notable restauració. Vagin-la a veure, que'ls agradarà. Pintada de nou, resulta ara d'un tò clar molt vistós i alegre.

Vagin-la a veure, però que'l déu Wottan i tots els déus del «Cap-vespre»'ls preservin de tenir un wagnerista per vet, a la butaca del costat, perquè aleshores sí, que no ho veurien tant clar com això.

D'ensà que'ls iniciats les han donades en portar el llibre al teatre, com aquell qui's du la cadireta a missa, volguer sondejar els temes musicals i repassar els motius amb els llibrets de reducció a la vista o amb autèntiques partitures damunt dels genolls, que no s'hi pot anar, al Liceu, a sentir òpera alemanya. L'amic Pena, o l'«Associació Wagneriana», o qui sigui, amb aquesta

CUPLETISTA Y DIPLOMÁTICA

— El canariench, segons diuhen, s' inclina molt al inglés. ¿Qué hi va que, si 'm coneixia, preferiria el francés?

innovació ha fet un flac servei a l'art i a l'obra del Geni Immortal.

Observeu-los, als wagneristes, durant l'execució d'un drama líric: No estan mai quiets; amb el missal obert a la falda, portant el compas am les mans, amb el cap, amb els peus; ara fent la mosca vironera para seguir els violins, ara tal·lajant un cantàbil, ara amb un pam-pam...te-re-re-re...tom-pom; encaparrats amb aquella negror de fuses i de dobles-sisos, ni escolten ni deixen escoltar, ni fan ni deixen fer. Quan el director d'orquestra esguerra un temps, a n'ells els falta temps pera apuntar-s'ho al marge de la solfa; quan l'oboe o el trompa espifien una nota, ells corren a pendre-n

nota; i quan una walkyria o un frare engega un crid més enllà de lo que marquen els texts, ells encara criden més i se l'apunten i es mossequen el llavi de dalt com si rebessin una punyalada traperera. Ja'n pot ser, de guapa, la Gagliardi i de bona moça la Passini, que ells no alcen mai la vista del Ricordi o del Viura ni pera cerciorar-se d'un esplèndid naixement de cama. Els wagneristes, quan la tenen ben agafada, són els més istes de tots els istes, i amb això està dit tot. Concentrats, reservats, mal-carats, mal-humorats, ells s'abandonen absolutament al Jo d'Ell; se senten glorificats am la gloria del Oblós, viuen trilògicament, no acaten altra llei que'l ley-motiv, i no paren fins que's

El Mtre, BEIDLER
Director d'orquestra del Liceo

OBERTURA DEL LICEO

Sra. GUERRINI

Barítono BLANCHART

Sra. GAGLIARDI

Tenor VIÑAS

Principals executants de las óperas *Tristan y Isolda* y *La Favorita*, ab que s' ha inaugurat la temporada.

fan una torreta amb isolament i am murmuris de selva, consagrada a n'en Wagner, pera dipòsit de partitures, d'obres crítiques i biogràfiques, de croquis de decorats, i de postals d'artistes am dedicataria... No podent-se-la edificar a Bayreuth mateix, com voldrien, perquè allí la pedra de Montjuic els costaria a un ull de la cara, se la fan aixecar al Putxet; la qüestió és torra am consagrament a l'idol, i batejar-la amb el nom de Quinta Isolda o Villa Elsa; i criar goç d'aigües, perquè en Ricard en criava; i gastar mal genit, perquè'l Mestre'n tenia; i esperar la velluria pera deixar-se patilles de patró de barco, com les que duia l'autor de la Trilogia.

Està bé que protestem dels poc culturals que entren a la plateia fent grinyolar les sabates pera que se'ls mirin, o dels que converteixen els palcos en safretxets am sa constant xerremeca; però també s'ha de picar la cresta als massa culturals que, prenent-se'l teatre per una aula i l'art per una vocació, ens molesten am les seves tècniques intemperancies, i ens miren desprecia-tivament a nosaltres, que encara'ns entusiasmam am segons què d'en Verdi, i que, pera entrar a dintre d'una obra, am l'argument comprat a la porta'n tenim prou, i devegades massa.

Senyor Bernis: un consell.

No'ls deixi entrar a n'aquets tant, tant, tant wagne-ristes... I si això no és possible, si hi tenen dret, a l'en-trada, que facin com fa amb els bastons la gent que visita museus...

Que deixin el llibre de solfa a la porta.

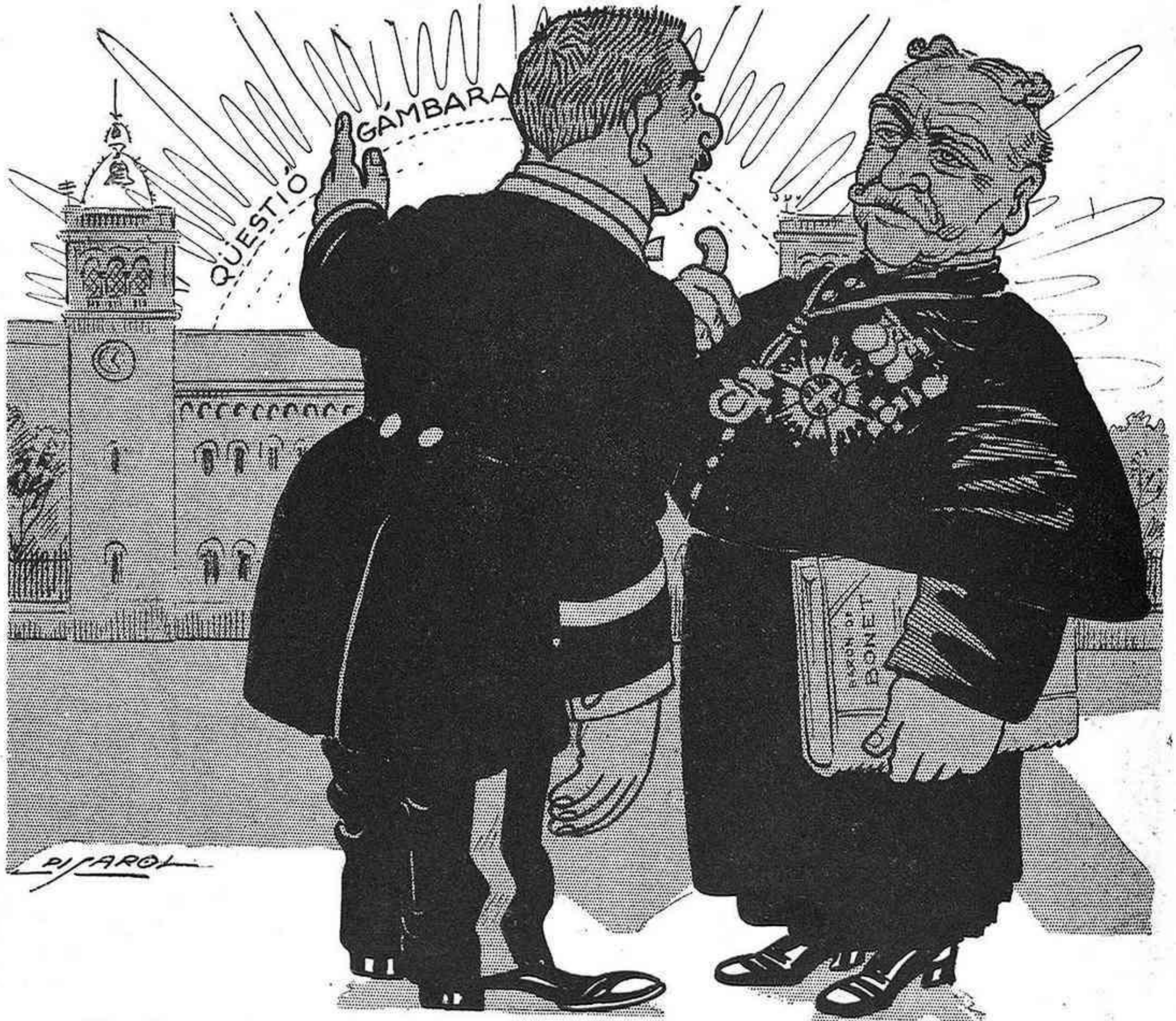
XARAU

LLIBRES

EL AÑO EN LA MANO para 1910.—Si no han adquirít encare aquest llibre, cómprinlo, que s'acaban. M'ho ha dit el que 'ls vén, y ho sab de bona tinta. És un almanach-enciclopedia que convé á tothom qui sàpiga de lletra. És un llibre propi pera las familias, que conté dieta-ri pera fer apuntacions, receptas pera fer menjar, remeys, concells de tota mena, orácul de la fortuna, etc., etc. Porta un detallat resum de tots els successos ocorreguts durant un any; conté un grapat d'articles literaris, artístichs, científichs; tracta més de 150 materias diferents y va il·lustrat ab més de 800 dibuixos intercalats en la pro-sa... en una prosa que dóna bó de llegir per lo clara y ben escrita. Ademés de tot aixó, *El Año en la Mano*, pera 1910, regala á cada un dels compradors una participació á la Rifa de Nadal, que vé á ser una fortuneta.

Vaja, qu'és un llibre que s'ha de comprar, ja 'ls ho he dit. Y si no 'l compran, pitjor per vostés; després,

DAVANT DE LA UNIVERSITAT

— ¡Que deu ser, bedel, aquesta claror que hi ha al cel?

— Es un 'aurora boreal. Y quan surt un 'aurora boreal, els rectors presentan la dimissió.

quan sabrán que ab ell ens hem tornat sabis y ríchs, no se 'n penedirán poch ni gayre!...

LA VACA DE LLET. *Novela*, per Ramón Ramón y Vidales.—El popular saineter vendrellench ha tocat ab fortuna el género novelístich. Per alguna cosa abans que autor dramátich era ja un excelent quèntista. *La vaca de llet* es una hermosa novela d' assumpte atrevit, nou y interessant, de pintoresch ambient, catalana *pour sang*, y d' una amenitat extraordinaria. Els tipos, sobriament apuntats, per la forsa dels gráfichs bocadillos, més que per sa descripció plástica, entran naturalment al esperit del llegidor, sugestionantlo al punt de ferlo seguir llegint sense intermitencias. La *Manela* y el *Titus* son dugas figuras plenas de veritat que 's quedan per sempre més gravadas al magí.

La noveleta ha sigut publicada per la *Biblioteca Popular* de «L'Avenç.»

MI PASO POR LA CÁRCEL, per Joseph Nákens.—L' autor ens diu en el prólech explicatiu: Aquest es un llibre interessant pera tothom; pels qu' están lliures, perque demá poden ser presos; (els temps que corren no permeten als honrats assegurar que no anirán á la presó); y pera 'ls presos, pel fet de serho. Ja se suposa, donchs, lo que será el llibre: una série de quadros de la vida penitenciaria, impresions de primera má, escenas del natural que mostran ab tota sa nuesa, d' una banda, la miseria y els sofriments dels pobres empresonats, y, de l' altra, la autoritat desmesurada, el rigorisme més absolut dels funcionaris. Es un llibre negre, trist, que interessa com cosa exòtica y que fa rumiar y sentir. Perquè cal recordar qu' en Nákens es, dins del género, un estilista...

L' AVI. *Marina en un acte*, per Apeles Mestres.—Elegantment presentat, com tot lo que publica 'l genial poeta-artista, s' ha donat á la llum aquest quadret de platja, que, com diguerem al estrenarse, es un primorós poema de mar portat felisment á l' escena, escrit ab gran cura y que tanca una honrada y sincera nota de sentiment.

PRINCIPAL.—Varem endevinarla y ens n' alegrém. Tot es hù, l' aspecte de la sala d' uns quants díes ensá, ó la fredor siberiana de temps enrera! *El Rei*, per las condicions especialíssimas que no havém de repetir, s' ha guanyat las simpatías del públich de Barcelona, y... res, que ja té l' arrencada per un grapat de senmanas. Per lo qual felicitem á l' empresa y als artistes que tant bé interpretan la farsa de 'n Caillabet, de Flers y Arène.

LICEU.—El mestre Beidler, segóns fan córre, va demanar á la Direcció l'aplassament de la funció inaugural que devía tenir lloch el passat dissapte, á la cuenta, perque va compondre que la cosa no avava prou *llatina*. Dita funció, que com vostés ja saben, la componía el *Tristan*, cantat per la Gagliardi, la Juliá, en Viñas y en Blanchart, degué donarse, per fi, el dimecres, ab quin endarreriment haurá guanyat l' obra en ensaijos. En l'impossibilitat de donar, avuy, compte de l' inauguració, ens acontentém desitjant un bon éxit á tots y una calderada á l' empresa.

ROMEA.—S' ha aplassat també en aquest teatre fins no sabém quan pera poderla posar ab la magnificència deguda l' estrena del famós drama històrich en 5 actes y un prólech, de 'n Victoriá Sardou, *La Cort de Lluís XIV*, obra d' aquellas que son tant pera lluhiment dels actors com dels decoradors, com del sastres y perruquers. Posats á fer calendaris, tant se val que 'ls augurém també un bon éxit.

TIVOLI.—*Los hombres alegres* se titula la sarsuela estrenada l' últim dissapte y es de lo més graciós que 's fa

en aquest género: á un pobre home, *de sa casa*, acostumat á fer una vida tranquila, me l' enredan á *correr una juerga*, lo que dona lloch á una pila de situacions graciosíssimas y á una porció de xistos de tots colors que fan las delicias dels espectadors, durant l' hora que dura la representació. El final es potser lo únich que resulta una mica infantil. Ho varen xafar tots molt bé. La música, es alegre y joganera; van tenir que repetir algún número, y creyém que tenen obra per díes.

Per ahir estava anunciat l' estreno aplassat tantas vegadas y el *Método Gorritz*. Ja 'ls en dirém alguna cosa.

ELDORADO.—Las darreras produccions estrenadas *A la vera del queré* y *Sangre de artista*, continúan fent las delicias dels parroquians. També s' ha reproduhit ab éxit *La patria chica*, y pera dijous estava anunciada en els cartells la representació primera de la famosa opereta *La princesa de los Dollars*, en tres actes, d' exquisida música y quina interpretació pels excelents artistes de aquest teatre es esperada ab veritable impaciencia.

NOVETATS.—Diumenge passat varen donarse dugas funcions de cinematógrafo y atraccions. Entre aquestas, hi figuravan els patinaires *Gassio*, las *coupletistas* Moreno y Serrana, *Les Gallart*, *The Falcews*, *Dalvering* y la *bella María*.

NUEVO.—Ultima estrena: *La señora de Barba Azul*. Es original dels senyors Plañol y Leprine, la lletra, y de Quistand y Escobar la música. L' obra es plena de xistos y algunas de las escenas tenen xispa. Va ser aplaudida pel *soberano*.

APOLO.—*El cocinero de Su Majestad*, drama en 10 actes y 14 quadros dels senyors Moragas y Souto fou ben rebut pels aficionats á emocionarse. L' obra es de pasta ploranera y aquesta pasta ha sigut ben treballada. L' interpretació bastant cuydada per part de las senyoras Puchol, Guitart y Marsal y del senyor Parreño.

ESPAÑOL.—L' hermós teatre que acaba d' aixecarse al *Paralelo*, ha obert sas portas al públich. Funció inaugural, *La Dolores*, de 'n Feliu y Codina posada en solfa pel mestre Bretón. Seguidament s' han donat *Jugar con fuego* y *Campanone*. L' interpretació de la primera bastant migrada. De públich, no 'n vulguin més. Pot dirse que 'l nou teatre comensa ab bon peu.

Ah!... Y una gran noticia: Pels Reys, inauguració de una temporada de lírich catalá, ab una companyia que s' está formant, que 'ls juro qu' es cosa bona.

TRIOMF.—*Piedra* 's titula un dramet del senyor Amich, ab quinas primicias acaba d' obsequiarnos la discreta companyia del senyor Corregel. L' obra está ben pensada y regularment escrita, però per lo que toca á técnica teatral, deixa bastant que desitjar.

A continuació tingué lloch el benefici del director, posantse las celebradas comedias *El noveno mandamiento* y *El esclavo de su culpa*. Y... també á continuació va despedirse la companyia per falta de públich, d'aquest públich esquerp que no té may á bé considerar els mérits dels estudiosos artistes.

L. L. L.

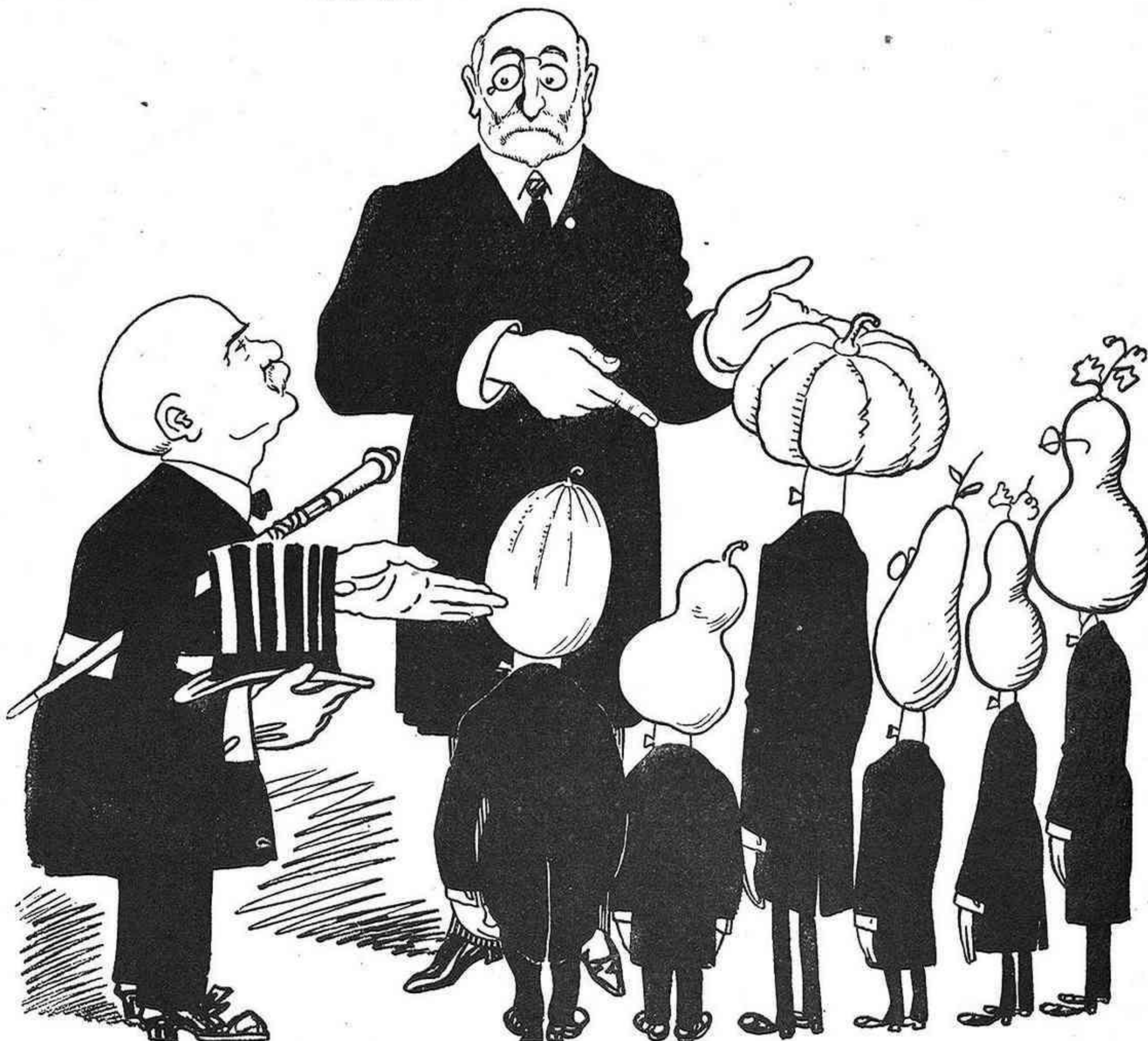

En la present campanya electoral que, com ja suposavam, va animantse qu' es un gust á mida que 'ens acostém al moment solemne, la nota franca y sincera no l' ha donada ningú més que 'l senyor Nebot.

Ell no es com aqueixos ciutadans hipócritas que, morintse de ganas d' anar á Casa la Ciutat, juran y perjuran que sols fent un gran sacrifici y acatant per disciplina las ordres del partit, s' avindrán á que 'l seu nom figuri en una candidatura.

El senyor Nebot no se 'n va en cumpliments ni gasta eufemismes. Ell vol tornar al Ajuntament, del qual ja n' ha format part durant vuyt anys y, per lo tant, sab lo

ELS SIS CANDIDATS MINISTERIALS

EN COLLASO:—Aquí 'ls té, don Félix.

EL GOBERNADOR:—!Ah!... ¿Vostés son els sis senyors qu' en las próximas eleccions han de sortir derrotats?

que la cosa dóna de sí; vol sortir concejal en las vinentas eleccions, y pera conseguirho fa tot lo que li sugereix la seva inteligencia.

Imitant ab molta gracia á aquells industrials que, pera demostrar la bondat dels géneros que fabrican, exhibeixen las medallas que han guanyat y las «recompensas obtenidas en diversas exposiciones», el senyor Nebot, que vol, que desitja, que aspira á ser concejal, ha publicat una llista de totas las grans cosas que va fer durant els vuyt anys—igloriosos vuyt anys!—que va serne.

La enumeració dels mérits del senyor Nebot es llarga, llarguíssima. Tants fanals fets colocar; tantas fonts instaladas; tants arbres plantats; tants empedrats ab tants adoquins y tants cabassos de sorra.... Per modestia, sens dupte, no díu una paraula dels xèfils á que, pagant la Pubilla, va assistir; pero aixó es lo de menos. ¿Quí las ignora aquestas cosas? ..

Ja cal que 'ls electors del districte según fassin mans y mànegas pera que 'l senyor Nebot surti el día 12 triomfant de las urnas. Sería la més negra de las ingratituds no fer concejal á un senyor que ha plantat tants arbres, ha encés tants fanals y ha ajudat á colocar tantas primeras pedras.

Y que, sobre tot, ho demana ab tan encarnissat empenyo.

Días passats, á la quefatura de policia va rebres una carta acompanyatoria d' un rellotge, en la qual el remi-

tent, anónim, deya que estant sense feyna havia robat aquell rellotge per necessitat, y que havent trobat colocació 'l mateix día d' haver fet el *timo*, per rahons de conciencia—l'home deu voler está bé ab els déus—l'enviava allí pera que 'l fessin á mans de la víctima del furt.

Veusaquí l' última paraula de la delicadesa. Tot el món se perfecciona, y, según se veu, ara toca 'l torn als timadors. No desconfiém de trobarnos que un vespre, de set á vuyt, en ple carrer de Fernando, se 'n acostará un home y ens dirá:

—Jove: vol fer l' obsequi de desenganxarse 'l rellotge de la cadena, que si no ha d' esserli una molestia, tindré l' alt honor de robarli?

Ja ho vaig dir que 'ns hi trobaríam tots els que 'ns prenem en serio això del art—y valgui la inmodestia—á ca'n *Reig y Fill*, del Passeig y de Gracia, ab motiu de la «Exposició-Apa.»

Consta la colecció de nou quadros-caricaturas que duhen ben marcat el personalíssim sagell del seu autor, el distingit colaborador nostre; y es, la seva, una caricatura nova á Barcelona, una caricatura satírica, sèria, trascendental, quasi trágica, que recorda, sense que s' hi sembli de res, en l' intenció, als inglesos y, en la manera, als alemanys. De dibuix, de color, de ambient, de llum, de composició y de *picardia*, no poden estar més justas totas ellas, demostrant ab el seu darrer treball el senyor Elías

(Apa) haver donat, no un pas en sa carrera, sinó una gambada tant extraordinaria, que molt haurán de corre els que en aquest difícil género el vulguin aconseguir.

La proba millor del excelent efecte que als intel·ligents ha causat la tal exposició es que la majoria dels quadros han sigut ja adquirits per personas de gust y de gasto.

Apa, una encaixada, y endavant!

¡Cielos!...

La Publicidad del divendres:

«El Gobernador de paso.»

¡Cóm!... ¿Qué vol dir aixó? ¿Que l'estancia de don Félix á Barcelona es purament accidental?

Seguim llegint:

«.....El Gobernador había salido de paseo.»

¡Ah! 'S tracta d'una errada d'impremta.

El Gobernador no está de pas. Simplement, se passeja.

¡Respirém!

Ara sí que la moralitat, si els vots dels ciutadans ho volen, entrarà per la porta gran de Cà la Vila.

A més den Mir y Miró, se diu que 's presentarà candidat á regidor l'empressari d'un dels més populars centres d'esbarjo de la joventut barcelonina. Un teatret ahont hi actuan las *chanteuses* més *frappants*, las *bailaoras* més *suculentas* y en el qual se representa lo més vert dintre 'l género infim sicalíptich.

El Destí fassi que 'ls vots siguin per aquest parell d'admiradors de las sacerdotissas de Venus. Aixó al menos si las sessions del nou Municipi, ab majoria lerrouxista, pecan d'ensopidas y d'altra cosa, que hi hagi qui las amenisi cantant alló de

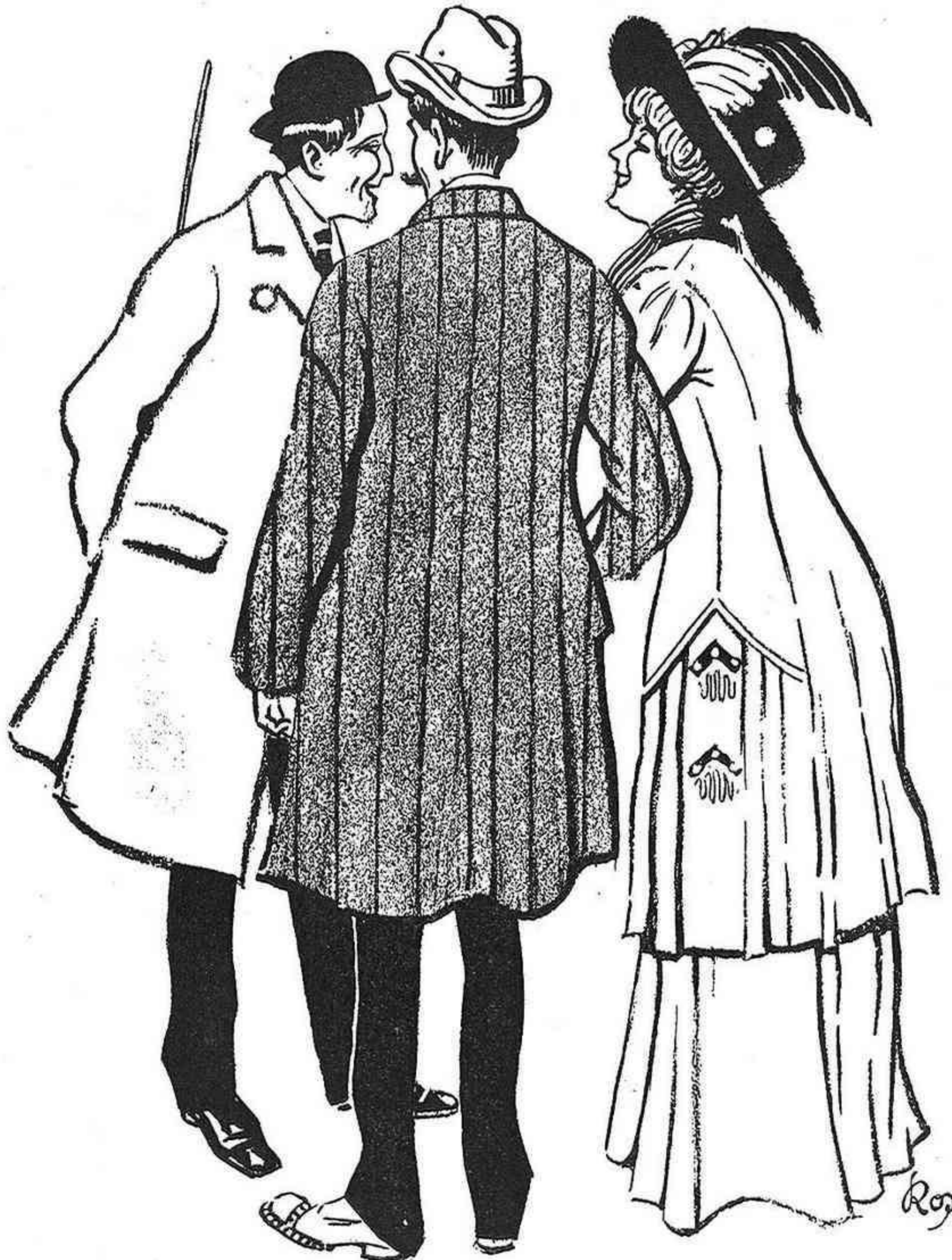
*Del garrotín, del garrotán.
¿Qué te quieres apostar,
qué te quieres apostar,
que á la estatua de don Jaime
cordobés le hago llevar?*

Tots els diaris francesos han publicat la horrenda noticia:

El president de Nicaragua, Zelaya, ha fet fusellar á 40 vehins de Corinto que no havían comés altre delicta

DEU, PATRIA...

—¡Has vist?... Las dònas carlistas han enviat una bandera á n' en Jaumet.
—¡Una bandera... ó un pendó?

que demostrar simpatías pels insurrectes sublevats contra ell.

Y aquí s'ha acabat la informació dels diaris francesos. No n'he vist cap que anunciés la formació d'un comitè pera protestar y organitzar manifestacions contra aquest fet abominable.

¿Haurá sigut, potser, perque entre 'ls 40 fusellats de Nicaragua hi havia sabaters, encuadernadors, sastres, manobres, fusters, lampistas, pero cap ferrer?

Per flach de memoria, *El Diluvio*.

«La Comisión de Fomento—diu—ha acordado que se derribe el teatrillo que un tal Názzer hizo levantar en el Parque.»

¿De debó no sab quí es el tal Názzer?

Per forsa l'ha de coneixe, home!...

Es aquell senyor extranger que l'any passat va presentar al Ajuntament un projecte pera instalar al Parch una barbaritat d'atraccions, que acabaren en punta; projecte que, combatut primer encarnissadament per *El Diluvio*, fou després defensat, ab molta eloqüencia, pel mateix diari, precisament l'endemá d'un espléndit tiberi ab que 'l rumbós empresari va obsequiar á la premsa.

¿El té present ara al tal Názzer?

Diurne passat passejavan junts per la Rambla en Serrallara y en Jofre, dos senyors que, com saben els nostres llegidors, LA ESQUELLA opina que no han de tornar á esser regidors.

La gent, no sabem per quins setze sous, se 'ls mirava ab curiosa contemplació, com un document històric, an els senyors Jofre y Serrallara.

Y un deya, referintse al primer:

—Vetaquí un bon senyor que, com á bon sabater, pensa ab els peus y tracta ab sabates.

Y en Serrallara, atent, anava escoltant las explicacions del seu company...

Tan mateix aquest diastre de Vassall y Serret també bada una mica massa.

Pues, no se li ha ocorregut al bardo lerrouxista escriure uns versos—ó lo que siguin, que aixó no hem pogut posarho en clar—en honor del senador per Guadalajara!...

«.....Al Sol no l' enfosquirán,
que cada día brillará ab més forsa ..

Al Sol ré l' enfosqueix, que visqui el Sol!»

A l' altura á que han arribat las discrepancias entre 'ls dos prohoms revolucionaris, ¿no comprén el senyor Vassall que 'l crit de «visqui el Sol», á don Alacandro ha de donarli tan gust com si li rasqués l' eskena ab uns arpiots?

¡Ay, pobre Serret!..., Ja veurá lo que li passa si 'l caudillo arriba á enterarse de la seva extralimitació poética... ó lo que sigui!

Don Ildefons Suñol no vol tornar al Municipi. Ab tot y els prechs que se li han fet, l' ilustre home públich se queda á casa.

Nosaltres, que som els primers en reconéixer lo molt que Barcelona guanyaría en que 'l senyor Suñol tornés al seu Ajuntament, l' admirém pel seu noble desinterés y sentím que tants y tants altres no 'l tinguin y persisteixin en el seu afany d'acaparar els cárrechs públichs com si el desempenyarne fos cosa sols an ells accessible.

Al senyor Marial, per exemple, que ha estat regidor, y després diputat á Corts, y ara vol tornar á l' Ajuntament, ¿no 'ls sembla que l' hauría d' ensenyar l' exemple del senyor Suñol? A no esser que 'l senyor Marial estigui empenyat en exercir una mena d' hombría pública vitalicia!

Y qui diu el senyor Marial diu tants altres.

D' un diari, que 'ls lectors desseguida endavinarán quín es:

«El señor Miró y Trepas—ja l' han endavinat, oy?—en su breve estancia en Madrid, logró encauzar el asunto del encauzamiento del Llobregat.»

L' enhorabona al jove parlamentari.

Peró, ara que ja té encauzado l' assumpto del encauzamiento, ¿no li sería possible encauzar també al autor de las precedents ratllas?

Encauzar ó encausar; lo que li sembli més just y equitativu.

Catástrofe musical.

No fa molts días, l' altre dijous, á Koenigshuete (Alemania) l' acompanyant del concertista Burmester va tenir la mala sort de deixarli caure á terra el violí, un Stradivarius preciosíssim que valia 125.000 franchs.

L' instrument va quedar totalment esmicolat.

—¡M' heu ben desgraciat el violí!—difu que deya en Burmester, estirantse 'ls cabells.

Si en lloch de ser, l' home, alemany arriba á ser catalá, de segur que hauría exclamat:

—¡M' heu ben aixafat la guitarra!...

La gazetilla obligada als diaris barcelonins durant una pila de días, ha estat la que deya que seguía pera resoldre lo de si es ó no possible la reelecció pera regidors dels senyors Roca, Verdaguier y Anglés.

Parlant d' aixó, exclamava un ciudadá:

—Sembla extrany que á Madrid els costi tant resoldre aquestas cosas. Tant fácil que es dir que no!

Un campió ciclista, ben conegut á Alemania, Otto Mayer, cansat segurament del ofici, va deixar-lo temps enrepera pera posarse á fer [de butxí!]

Y—difu un telegrama de Berlín—la casualitat l' ha favoregut en tan gran manera, que á horas d' ara ja ha portat á cap vuyt execucions.

Verdaderament, no n' hauría realisat tantas, reduhit á las modestas funcions de ciclista.

Hagués sigut automovilista, encare.....

L' altre día va ser detingut per un municipal un gendre que s' havia apoderat d' una agulla de corbata del seu sogre, joya que está valorada en cinchcentas pessetas.

No se sab si aquest gendre difu també mal del seu sogre, encara que es de suposar que sí. Mireu si será mal home que va ferlo agafar!

No se 'n poden tenir de sogres, vaja.

Veusaquí lo que á darrera hora 'n resultá de l' éxit d' *El Rei* al teatre Principal: un acte de trascendencia política.

Així ho assegura 'l corresponsal á Barcelona d' una revista de Madrid, ab aquestas ratllas:

«Reunió el Principal un público escogido, de manifiesta significación política, para el estreno de dicha obra. Figuraban en él las personalidades más significadas en la derecha del Catalanismo, con Cambó al frente...»

¿A n' aixó han vingut á parar tots els reconsagraments de 'n Niubó y en Vilaregut? A fer política desde las taulas d' un teatre, y encara política de dreita y dinástica?

Vaja, que pleguin. Els mals tragos com més aviat passats, millor.

NOTAS DE CASA

Fins demá podrá visitarse en el Saló Parés la interessant *Exposició Casanovas*, oberta el passat dissapte. Figuran en ella, entre quadros al oli y pastells, 27 obras.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Dijous que vé, día 9 de Desembre, se
posará á la venda nostre popularíssim

ALMANACH de La Esquella de la Torratxa

— pera l' any 1910 —

ES L' ÚNICH ALMANACH QUE S' AGOTA ALS Pochs
— DÍAS DE POSARSE Á LA VENDA —

Preu, com sempre: **UNA PESSETA**

DESEMBRE

9

Dijous

* * * * *

DIETARIOS PARA 1910

ALMANAQUE SEMANAL PARA 1910

PRECIO:
2 reales

EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE-ENCICLOPEDIA DE LA VIDA PRACTICA

— PARA EL PRÓXIMO AÑO 1910 —

El Año en la Mano regala á sus compradores un sinnúmero de objetos de gran valor y participación en un billete de la

LOTERÍA DE NAVIDAD

que puede corresponderles un premio de 150 pesetas.

El Año en la Mano es un libro completamente original, siendo su texto y grabados hechos expresos para esta publicación.

Precios: Encuadernado con una elegante cubierta á varias tintas . . . . . Ptas. 1'50
Encuadernado con tapas oro y relieve . . . . . " 2

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

NOTA PARISENCA

Un grupo de *midinettes* celebrant la festa de Santa Caterina, patrona de las modistas.

(Inst. ROI)